

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Batxillerat / Grau en Teologia				
Assignatura		3SD03I Misteri de Déu I				
Any	2021-2022	Curs	Tercer	Valor lectiu	3 ECTS	
Període lectiu	1r semestre		Hores setmanals	2	Àrea	CC institucionals
Professor/a	Dr. Joan Torra Bitlloch			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

Sense cap mena de dubte el tema central de la teologia cristiana és el Misteri de Déu com a Pare, Fill i Esperit Sant. Aquest és l'objectiu darrer d'aquesta matèria única però que s'articula en dues parts que han de ser enteses com un tot.

En aquesta primer part en continuïtat amb la Teologia Fonamental es vol mostrar com la teologia cristiana s'endinsa en el discurs sobre el Déu únic cercat per tots els homes de formes molt diverses. La teologia no pot obviar el context social i cultural, a la recerca de la credibilitat del seu discurs, tant en els vestigis de Déu en la creació com en els dinamismes del subjecte humà. A més, li cal donar resposta a un dels reptes fonamentals: la contingència del món i el problema del mal. D'altra banda, el llenguatge i el coneixement sobre Déu, nascuts d'una experiència religiosa, es donen sempre dins l'analogia.

El discurs teològic sobre el Déu cristià es troba preparat i prefigurat en l'economia salvífica de l'Antic Testament. La Revelació de Déu a Israel dona testimoni d'un Déu únic manifestat en la història de formes diferents. En el centre d'aquest testimoni apareix Jahvè en la seva il·limitada sobirania (transcendència) i la seva arriscada solidaritat (immanència).

Requisits i orientacions prèvies

Haver cursat les assignatures de Teologia Fonamental I i II.

Les assignatures «Misteri de Déu I i II», juntament amb la «Cristologia», ambdues estudiades en el tercer any dels estudis teològics, esdevenen bàsiques i troncal del quinquenni.

Així, després del bloc de Teologia Fonamental (1er i 2on. curs), el bloc teològic del tercer any se centra precisament en el «Misteri de Déu» revelat en Crist. Després vindran els blocs de l'Antropologia teològica (4art. curs) i de l'Església – Sagraments (5è curs).

Objectius

Generals

- Ajudar a articular un discurs creïble sobre Déu, en el context social i cultural d'avui.
- Oferir una síntesi teològica del misteri del Déu de Jesucrist, preparat en l'Antic Testament.

Específics

L'assignatura pretén formar en una doble dimensió sobre la temàtica del misteri de Déu:

- Estudi teològic: el discurs sobre Déu i la seva presència en la societat actual, la dimensió antropològica, el coneixement natural, l'analogia, el problema del mal, la providència...
- Estudi bíblic: el Déu que es revela en els patriarques, en Moisès, en els profetes, en els salms, en la saviesa...

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que componen la teologia.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per tal d'aprendre a construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts d'informació bíbliques, patrístiques, magisterials i teològiques sobre la matèria.
- Capacitat de treball en equip i d'exposició/debat sobre les matèries tractades.

Competències específiques:

- Viu sentit de pertinença i estima cap a la tradició doctrinal catòlica sobre el misteri de Déu.
- Visió sintètica del misteri cristià, sobretot pel que fa al seu aspecte doctrinal.
- Coneixement dels principals fonaments bíblics, patrístics, teològics i magisterials, situant-los en el seu context històric.

Continguts

1. Introducció

- 1.1. El Tractat sobre Déu en el conjunt de la Teologia
- 1.2. Des d'on parlem de Déu
- 1.3. L'eclipsi de Déu en la societat actual: causes i perspectives

2. La pregunta per Déu

- 2.1. L'experiència de Déu
 - 2.1.1. La resposta religiosa
 - 2.1.2. L'experiència humana i la qüestió de Déu

2.1.3. La contingència

2.1.4. La *via amoris*

2.1.5. L'espai ètic

2.2. El coneixement natural de Déu

2.2.1. Els Pares de l'Església. Les seves aportacions. Textos.

2.2.2. La definició del concili Vaticà I. I l'aportació del Vaticà II (DV)

2.2.3. El llenguatge sobre Déu: l'analogia

2.2.4. L'existència de Déu i el problema del mal

3. Els inicis de la revelació bíblica: el monoteisme d'Israel

3.1. El cicle dels patriarques

3.2. La revelació del nom de Déu a Moisès: l'Èxode

3.3. El coneixement de Déu en els profetes

3.4. Déu en els Salms

3.5. Job i el problema del mal

3.6. La saviesa d'Israel

3.7. Els Macabeus i la creació de Déu

3.8. Daniel i el Déu de l'apocalíptica

4. L'accés al Misteri de Déu per la revelació cristiana

4.1. L'originalitat de la revelació cristiana sobre Déu

4.2. Cap a la segona part del Tractat

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

En el desenvolupament de les classes es procurarà alternar l'estudi i la reflexió personals amb el treball en equip. D'aquí que es procuri potenciar el diàleg, així com l'exposició i el comentari per part de l'alumnat de determinades qüestions.

En les classes s'explicaran les línies fonamentals de cadascun dels temes exposats en el programa.

Tutoria individualitzada

A més de la participació activa en les diverses sessions, a la tutoria individual es donaran orientacions per al treball i l'estudi personals. Es comentarà personalment la marxa de l'assignatura.

Avaluació

Críteris d'avaluació:

- Es comprovarà la consecució dels objectius i estratègies mitjançant l'examen, el diàleg a l'aula i la tutoria personal.

- Com que es tracta d'una avaluació continuada es tindrà en compte l'assistència a classe, el diàleg i la participació en les activitats proposades.
- Es valorarà la presentació i l'aportació personal especialment en els treballs, així com en l'examen.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.
- Es valorarà l'assistència a seminaris, conferències o activitats complementàries relacionades amb la matèria.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències genèriques en les tutories personalitzades i en el diàleg a classe (10 %).
- Les competències específiques s'avaluaran per mitjà de:
 - Un treball escrit de resum i valoració d'una de les obres de referència, per ser lliurat el darrer dia de classe. Aquest treball tindrà més de 6 pàgines, però no pot superar les 12 pàgines. Cada pàgina són 2.100 caràcters, aproximadament (30%).
 - Tres fitxes de 2 o 3 pàgines com a màxim on es reflecteixi la lectura de les obres dels Pares de l'Església que s'indiquen per veure la manera que tenen d'apropar-se al misteri de Déu (20%):
 - + AGUSTÍ D'HIPONA, *Soliloquis*, llibre I (lliurament: 19.10.2021).
 - + GREGORI DE NAZIANZ, *Discursos Teològics, Primer (27) i Segon (28)* (lliurament: 16.11.2021).
 - + GREGORI DE NISSA, *Vida de Moisès*, Segona part (lliurament: 21.12.2021).
 - Un examen oral al final del quadrimestre per comprovar l'assimilació dels coneixements, partint dels treballs que prèviament s'han elaborat (40%).

Bibliografia bàsica

- CODA, P. , *Desde la Trinidad. El advenimiento de Dios entre historia y profecía*, Salamanca: Secretariado Trinitario 2014.
- CORDOVILLA, A., *El Misterio del Dios trinitario. Dios-con-nosotros*, Sapientia Fidei 36, Madrid: BAC 2012.
- FORTE, B., *Trinidad como historia. Ensayo sobre el Dios cristiano*, Salamanca: Sígueme 1988.
- GRESHAKE, G., *El Dios Uno y Trino. Una teología de la Trinidad*, Barcelona: Herder 2001.
- KASPER, W., *El Dios de Jesucristo*, Salamanca: Sígueme 1985⁶.
- LADARIA, L., *El Dios vivo y verdadero. El misterio de la Trinidad*, Salamanca: Secretariado Trinitario 2015⁵.
- ROVIRA BELLOSO, J. M., *El misteri de Déu*, Barcelona: FTC 1994.
- VIVES, J., *Si sentiu la seva veu... Exploració cristiana del misteri de Déu*, Barcelona 1988, 1991².